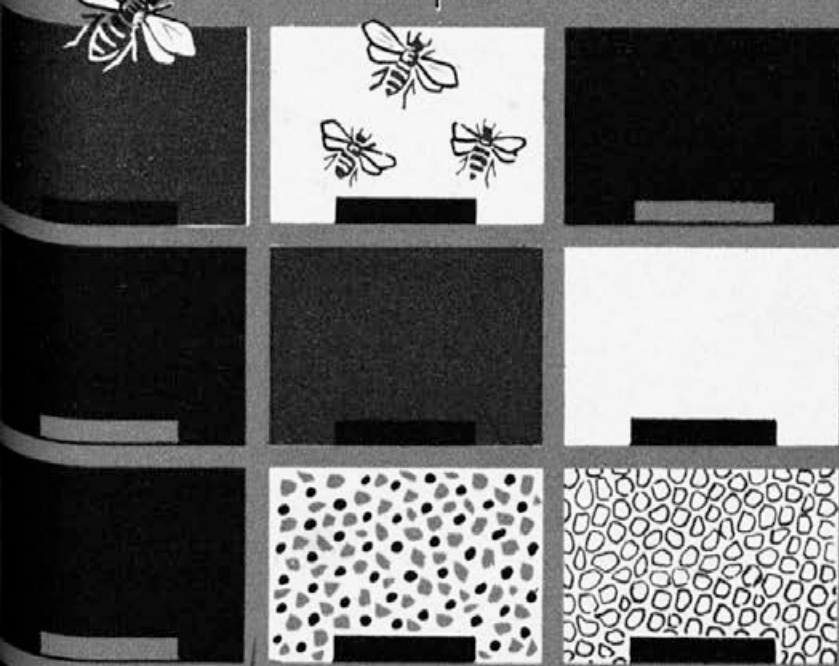

1963

Leto LXV - št. 8

SLOVENSKI
čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

Št. 8

Ljubljana, 1. avgusta 1963

Leto LXX

VSEBINA

Avgust Bukovec: Ajda	177
Edi Senegačnik: Čebele na jesenski paši	182
Bonifacij Sršen: Z Mihčevimi čebelami v Srbijo	184

OSMRTNICE

Alojz Novak, Karel Vizar	188
------------------------------------	-----

NASA ORGANIZACIJA

Poročilo o XII. rednem občnem zboru Zveze čebelarских друštev Slovenije	189
Iz Dola pri Hrastniku	191

PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Lov na jelena

NA OVITKU

Poročilo opazovalnic za mesec junij. Gibanje
matice. Oglasi.

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prej-
jemajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarских друštev za Slovenijo v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 30, tiska ČP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja
uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina za nečlane
1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din,
na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino
v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal.
Isto velja za naročnino. Številka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani,
Miklošičeva cesta, 600-14/603-116

AJDA

AVGUST BUKOVEC

Ni je medovite rastline, ki bi bila za naše čebelarstvo tako pomembna, kot je ajda. Res je, da se zadnja leta kuja in ne medí več dobro, še sence ne tako kot pred zadnjo vojno, pa vseeno še nismo zgubili upanja, da se nekdanji dobri časi vrnejo.

Nepozabni so spomini starih čebelarjev na čase, ko so svoje čebele vozili v to pašo. Kaj vse so v minulih letih pri tem doživeli: nezgode med vožnjo, prepire z domačimi čebelarji, zla dejanja na pasiščih, hude rope čebel ob slabi paši in ne vem kaj še vse. Navzlic tem tegobam pa jih ajda vsako leto zopet zvabi, da ji zaupajo svoje čebele. Ali niso v nekem pogledu podobni lastovkam, ki jih jeseni nepremagljiva sila žene od nas v južne kraje?

Pradomovina ajde je v zahodni Himalaji, 3600 m visoko. Od tod se je razširila po Vzhodni Sibiriji in po Japonskem. Naša plemenitena ajda pa je doma v pokrajinah ob Volgi in ob Kaspiškem morju. V Evropo so jo zanesli šele v 15. stoletju. Prej je tod niso poznali. Prinesli so jo vojaki z Jutrovega v časih križarskih vojn. Dobili so jo od nevernikov, ajdov, od tod njeno nemško ime Heiden, po njem pa naša spakedranka ajda (jeda, jejda, hejda, hajdina).

Okoli leta 1500 je bila na Francoskem že zelo razširjena, v 16. in 17. stoletju pa tudi drugod po Evropi. Med tridesetletno vojno (1618 do 1648) je zavzemala po ing. Sadarju že 20—30 % vse obdelane zemlje.

V Sloveniji poznamo dve vrsti ajde. Najbolj je razširjena *suličastolistna*: črna in siva. Njena najstarejša botanična oznaka je *Fagopyrum vulgare*, Hill.

Pri agronomih je še sedaj v rabi starejša oznaka *F. sagittatum*, Gilib, ali pa novejša *F. esculentum*, Moench.

Črna ajda ima živo rožnata stebelca in krozulje, cvetki so na krajših pecljih, rožka (*achena*) je temno rjava, gladka, blesteča, lupina pa vbokla. Stebla in krozulje *sive* ajde so blede rožnate, cveti prav tako na krajših pecljih, rožke ali zrna pa siva z izboklo lupino.

Siva ajda je pri nas znana tudi pod imenom francoska ajda, ker smo njeno seme včasih dobivali iz Francije.

Ponekod pri nas sejejo še *noro* ajdo. Njena botanična oznaka je *Fagopyrum tataricum*, (L) Gärtner; znana je mimo tega pod imenom turška, sibirski, kitajski ali zelena pohorska ajda. Nadalje ji pravijo »cojzla«, ker jo je leta 1816 s Češkega prinesel znani slovenski mecen, baron Žiga Zois. Njena stebla in cveti so zelenkasto beli. Cvete na daljših pecljih, rjave rožke so hrapave, po robih pa grebenaste.

Ta ajda je odporna zoper mraz, rodi obilno, zrno se rado osuje, moka pa je bolj črna in grenkljata. *Nora ajda je najhujši plevel med črno in sivo ajdo.*

Kako je z ajdo na tujem? Povsod goje le čiste sorte te pomembne rastline. Rusi imajo svojo črno bogatir in sivo boljševek, Čehi doksanko, Poljaki pulawsko in modzurowsko. Tudi Nemci in Italijani goje svoje sorte. V ZDA, kjer so med New Yorkom in Chicagom z ajdo posejane nepregledne površine, goje poleg sorte *Japanese*, ki ima rjave rožke in zelena stebla, nič manj kot 6 sort sive ajde. *Med temi so take, ki se odlikujejo po medovitosti.*

Sedaj, ko smo si ogledali zunanost raznih ajd, bo prav, če izvemo še, kakšna je vsebina ajdovega zrna. To nam lahko pove edino kemična analiza ajdove moke. Staknil sem jo v nekem dunajskem tedniku (*Neue illustr. Wochenschau*, št. 2-1962) in povzel iz nje te podatke:

Po Becker-Dillingenu vsebuje ajdova moka 86,2 % suhe snovi, 1,9 % maščobe, 9,4 % prebavljivih beljakovin in 51,5 kg škrobove vrednosti v vsakih 100 kg. Od drugih dragocenih snovi prihajajo v poštev: 0,05 % apna, 0,15 % magnezija in 0,57 % fosforne kisline.

Posebno pomembno je, da vsebuje ajda (po prof. S. Kisserju, Dunaj) 0,3 mg kobalda v vsakih 1000 g suhe snovi. Za primeru nam naj bo para-diznik, v katerem je le 0,005 mg te kovine na vsakih 1000 g suhe snovi.

Zakaj je tako važno, da vsebuje ajda kobald? Ta prvina ima zelo pomembno vlogo pri tvorbi krvi. Ob navzočnosti kobalda nastaja v črevih vitamin B₁₂, ki mu pravijo tudi kobaldov amin. Če ga začne zmanjkovati, se pojavijo motnje v krvni sliki in je njih posledica malokrvnost. V ajdi najdemo tudi vitamin P v obliki rutina, ki ga iz nje izdelujejo v medicinske namene.

Uvedba ajde je močno spremenila lice naših njiv. Poprej je bilo v navadi, da so obdelovali polja v triletni izmeni. Tretjina zemlje je ostala vsako leto v prelogu. Tudi po ječmenu, rži in pšenici so pustili nekaj njiv praznih. Po uvedbi ajde pa je na teh neposejanih njivah cvetela prelozna (prašna) ajda ali pa strniščna.

Naravno je, da je to dogajanje vplivalo tudi na čebelarstvo. Cvetoča ajdova polja so postala nov pomemben medeni vir za čebele in za čebelarjev

mošnjiček. Število panjev se je sčasoma močno pomnožilo, hkrati pa se je tako povečal pridelek medu, da smo ga lahko izvažali v tujino v velikih količinah. Ves ta med, s tistim vred, ki je ostal doma za lectarje in za potice, je bil povečini ajdovec; prodajali so ga v škafih strjenega, nikdar pa tekočega.

Tudi čebelarstva sejma na Igu in v Kranju sta se bržkone rodila šele po uvedbi ajde. Na sejme so dovažali panje iz tistih krajev, kjer ni bilo ajdovih pasišč. Pokupili so jih medicarji in postavili v ajdo. Kasneje so se jim pridružili z enakim namenom še trgovci s čebelami.

Že od nekdanj je bila ajdova paša velik in zadnji up do malega vseh slovenskih čebelarjev. To velja še posebno za dobo, ko so čebelarili na roje. Tiste čase so čebelarji sprejemali vsak roj, pa naj je bil še tak revček. »Do ajde si bo že opomogel, še bolj pa v ajdi«, so si mislili, pa so dostikrat napravili račun brez krčmarja; niso odpovedale samo poletne paše, ampak tudi z ajdo ni bilo nič. V takem primeru je čebelar segel po žveplu in začela se je množična morija čebel. Ne zgražajmo se zavaljo tega! Kaj naj bi sicer storil? Nemara panje založil s sladkorjem? Takrat je bil sladkor lekarniško blago, a na kmetih je bila trda za denar, pa še kako trda.

O neki taki letini je v Slovenskem čebelarju poročal rajnki urednik Rojina. Baje je nekoč v kranjskem okraju bila obupno slaba čebelarstva letina. Poletne paše so odpovedale druga za drugo, nazadnje pa še ajda. Panji so bili popolnoma suhi. Čez zimo so pomrli vsi panji v okraju izvzemši dveh pri nekem mlinarju, ki ju je pred zimo napital z zgoščenim sokom sladkih hrušk.

Seveda so bile tudi letine, ko je ajda pokazala, kaj zmore, če ji vreme gòdi. Medila je posebno dobro in čebelarji so vozili domov zelo težke panje ter potem po pravici nosili klobuke po strani. Pripetilo se je nadalje, da je kak roj med dobro pašo dal vnuka, ki je do konca paše utegnil zgraditi dovolj satja za prezimovanje in ga zanositi z medom do zadnje celice.

O taki, posebno dobri ajdovi letini je poročal v SČ zgoraj omenjeni urednik. Pisal je, da je neko leto ajda zaradi suše tako zaostala v rasti, da jo niso mogli žeti, ko je dozorela, in so je morali poruvati. Obrodila je kot še nikoli prej, vsaj tako so trdili stari ljudje. Ko so jo vozili domov, so vozovi pod njeno težo škripali. Nazadnje so čebele gradile satje kar pred žreli, ker zanj v panjih ni bilo več prostora. Medeni pridelek je bil nezaslišano velik. Nekateri čebelarji so pridelali toliko medu, da so se podi v izbah, kjer so imeli spravljene keblje z njim, začeli podajati in so jih morali podpreti s tramiči... (Ne vem, za koliko je ta pridelek v dolgih letih narasel..., toda tako pripoved človek vseeno rad sliši.)

Prvotno so pri nas sejali samo črno ajdo. Siva in »cojzla« sta se ji pridružili dosti kasneje. Na Gorenjskem in po Dolenjskem so črno ajdo sejali že od nekdanj. Poskusili so tudi s sivo, pa se npr. na Dolenjskem ni obnesla, ker ljubi bolj toplo podnebje, medtem ko je na Dolenjskem še vedno pomalem sejejo, obenem pa križanko obeh vrst. Na Koroškem, pri nas in onstran meje, sejejo le črno ajdo, na Štajerskem povečini sivo.

Prašno ajdo sejejo največ po Ljubljanskem barju in v krajih, kjer pozna ajda ne dozori. Nikjer pa ne medi kaj prida.

Zanimivo je, da na Kranjskem siva ajda ne medí dobro, medtem ko je na Štajerskem pred vojno neprimerno bolje medila kakor črna na Kranjskem.

Sivo ajdo so priporočali zaradi tega, ker daje večji pridelek kakor črna. Pred prvo svetovno vojno jo je začela uvažati bivša Kmetijska družba v Ljubljani naravnost iz Francije. Takrat so se ravnali po pravilu, da je ajdovo seme treba kdaj izmenjati, ker sčasoma v rodovitnosti opeša. Zato je omenjena družba kmetovavce preskrbovala tudi z dobrim semenom črne ajde, ki ga je dobivala iz Koroške. Kako je bilo z izmenjavo semena na Štajerskem, mi ni znano.

Vzrokov za opešanje ajde pa ne smemo iskati zgolj v njeni resnični izroditvi. Za manjši in kakovostno slabši pridelek je lahko odgovornih več vzrokov: neprimerna zemlja ali njena izčrpanost, slabo seme, ki vsebuje mnogo praznih babic, in nazadnje pomanjkanje čebel ob cvetenju. *Ajdovo cvetje se samo od sebe težko oplodi. To delo opravijo marljive čebele, ki pri berí medu prenašajo cvetni prah s cveta na cvet.* Kadar je ajda dobro obrodila, je cvetela ob ugodnem vremenu in medila, da so jo čebele obiskovale in opraševale cvetove. Neugodno vreme v zadnjih dvajsetih letih zmanjšuje dovoz čebel v ajdovo pašo in zato primanjkuje delavk za opraševanje cvetja. Tudi to je eden izmed vzrokov, da je zgubila ajda dober sloves.

So pa še drugi vzroki za stalno krčenje površin, posejanih z ajdo. Kmetijski strokovnjaki so začeli kmetom dopovedovati, naj namesto ajde raje sejejo koruzo za silažo, ker bodo imeli od tega večjo korist. Od leta do leta prehaja več zemlje v družbeno izkoriščanje. Pri družbenem gospodarstvu pa ajdo zapostavljajo, češ da je njen pridelek premajhen in zelo nezanesljiv. Z ajdo je tudi preveč dela: sejati jo je treba ravno v času, ko je kmet najbolj obremenjen z drugim delom, žetev pa je treba opraviti z rokami in ne s strojem. To podražuje pridelek.

Na nazadovanje ajde vpliva nadalje sprememba prehrane na kmetih. Še nedavno so bili žganci skoraj vsak dan na kmečki mizi. Kmetje in gozdni delavci bodo to krepko in slastno jed zelo pogrešali, saj zanjo ni polnovrednega nadomestila.

Sedaj imamo cel štab agronomov specialistov, imamo kmetijske znanstvene zavode, razna kmetijska preizkuševališča in semenogojске postaje, toda ne spominjam se, da bi se kje zanimali za zboljšanje ajdovega semena. Kje naj danes kmet dobi čisto in dobro seme? Pri naši »Semenarni«? Tam mu bodo rekli, da ni deviz za nakup čistih ajdovih sort v tujini. Seveda jih ni in jih tudi ni za druga semena. Za uvoz izrazitih luksuznih predmetov in dragih alkoholnih pijač pa so (?).

Po uradni statistiki je bilo leta 1949 z ajdo posejanih 19.000 ha, od tega 15.500 ha s strniščno ajdo in 4.550 ha s preložno, leta 1958 pa vsega skupaj le 11.000 ha. Še poraznejše so številke za škofjeloški okoliš. (Glej Loški pregledi 1962!) Leta 1955 je bilo tam posejanih 525 ha, 1954. leta 561 ha, 1955. leta 551 ha, leta 1961 pa samo 97 ha (!!!).

Iz teh skromnih in kolikor toliko zanesljivih podatkov — nobena uradna statistika ne pokaže pravega lica! — bi človek sodil, da pri naših kmetih prevladuje nagnjenje do opuščanja pridelovanja ajde.

Poleg ajdove paše utegnemo sčasoma zgubiti še travniško pašo. Kmetijski strokovnjaki priporočajo, naj kmetje pokose seno, brž ko je večina trav v cvetju. Nekateri občinski LO na Štajerskem so izdali odloke, ki predpisujejo, da morajo biti travniki pokošeni še pred cvetenjem trav. (Glej SČ 1965, str. 64!) Tako seno naj bi vsebovalo neprimerno več beljakovin kakor starejša, že delno olesenela trava. Ob zgodnji košnji pa padejo tudi vse medovite rastline v travi (detelje, travniška kadulja, grintavec, glavinec in drugi).

Ajda in travniška paša sta redni vsakoletni paši, ki sta odločilnega pomena za obstoj našega čebelarstva. Paši na akaciji in hoji sta krajevno omejeni, hojeva pa je vrh tega še »sezonske« narave. Saj je znano, da včasih tudi po več let ne medí.

Obljubljajo nam ustvaritev idealnih pašnih razmer ter osnovanje drevesnih plantaž, ki bodo zagotovile stalno čebeljo pašo, toda bojim se, da s temi načrti ne bo nič, ker jih po mojem mnenju ni mogoče uresničiti.

Če upoštevamo to, kar sem povedal v zadnjih odstavkih, se poraja skupek vprašanj, na katera je treba odgovoriti. Glavno vprašanje pa se glasi: Kaj naj ukrenemo za rešitev ajdove paše?

Najprej moramo opustiti dosedanje nedelavnost spričo propadanja ajdove paše. Že lepo vrsto let ne počnemo drugega, kakor da stokamo zaradi slabega medenja ajde, a da bi sami zoper to kaj storili, nak, to pa ne! Pa menda ne pričakujemo, da se bodo kmetovavci zganili in zgolj iz ljubezni do čebelarjev skušali rešiti ajdovo pašo? Se bomo pa že sami morali potruditi, če hočemo pridelati kaj več ajdovea.

To seveda ne bo šlo brez načrtné akcije, v katero se morajo vključiti v prvi vrsti naše čebelarske organizacije, seveda pa tudi vsi razumni čebelarji — kmetovavci »osebenjki«! Da ne bi pri tem hodili po napačni poti, sem naprosil tov. ing. agronoma Jožeta Spanringa, asistenta na agronomski fakulteti v Ljubljani, za navodila, kako naj se stvari lotimo. Svetoval je takole: »Če bi hoteli vrniti ajdi staro rodovitnost in medovitost, bi to dosegli le s primerno odbiro domače ajde ali pa s semenom tujih vrst. Za setev strniščne ajde moramo najprej imeti odlično ajdovo seme. Zato bi bilo prav, da bi vsi tisti čebelarji, ki vedo v svoji bližnji okolici za kako dobro seme, posredovali dobavo majhnega vzorca — zadostuje 100 g kot vzorec brez vrednosti — naši agronomski fakulteti in kmetijskemu inštitutu. Ta bi take vzorce pregledal in seme posejal na nekaj mestih za primerjanje s tujimi elitnimi vrstami. Morda bi našli med poslanimi vzorci kako izredno blago, ki bi ga potem razmnožili in vzdrževali, tako da bi lahko »Semenarna« v Ljubljani imela za svoje interese dovolj blaga z zajamčeno kakovostjo. Center za uvajanje novih vrst in sort kmetijskih rastlin pri biotehnični fakulteti bo za vsako tako pomoč vsem sodelavcem izredno hvaležen.«

Sedaj je stvar Zveze čebelarskih društev, da izdela podroben načrt za to akcijo in ga izvede do konca s tako odločnostjo, kakršne smo bili včasih od nje vajeni.

Tov. ing. Spanringu pa se za te nasvete in za podatke glede raznih vrst ajde najlepše zahvaljujem, še posebno za njegovo obljubo, da bo našo morebitno akcijo za izboljšanje ajde podpiral, kolikor bo le mogoče.

ČEBELE NA JESENSKI PAŠI

EDI SENEČAČNIK

Jesenska paša je za čebelje družine ena najvažnejših. Na njej naberejo dovolj medu za zimsko zalogo, ob kateri živijo potem do pomladi. Poleg tega pa dobe tudi obilno cvetnega prahu, ki je za obstoj čebelje družine mnogo važnejši kot med. Jeseni mlade čebele v veliki meri uživajo to bogato beljakovinsko hrano, ki jih napravi odporne proti zimskim tegobam in boleznim. V njihovih telesih se zbere neke vrste maščobna plast in prav cvetnemu prahu pripisujemo dejstvo, da živijo jeseni izvaljene čebele tja do mesca aprila, medtem ko živijo sicer poleti le nekaj tednov. To mora upoštevati čebelar ob koncu poletja, ko se mora odločiti, kakšno pašo bodo imele njegove čebele.

Pri nas v Sloveniji imamo jeseni na voljo ajdovo pašo, nekateri čebelarji pa prepeljejo svoje čebele v Liko na jesensko reso, na žepek, ali v Slavonijo na polaj. Vse te paše v sosednjih republikah pa so zadnja leta zaradi suše zelo problematične. Tudi naša tradicionalna ajda, ki je bila v preteklosti za razvoj čebeljih družin tako pomembna, je zadnja leta skoro popolnoma odpovedala. Ne vemo še natančno za vzroke, zakaj je prenehala mediti. V preteklih desetletjih je bila na njej glavna paša: čebele družine so se jeseni sijajno razvile, nabrale zadostno zimsko zalogo in pogosto še nekaj za čebelarjev loncec, poleg tega pa so dobile tudi dovolj cvetnega prahu. Zadnja leta na ajdi niso dobile ničesar. Čebelarji so pripeljali s te paše pogosto lažje panje, kot so jih peljali tja.

Čeprav ajda morda ne medijo in čebele ne naberejo na njej zimske zaloge, je ta paša vendarle silno pomembna že zaradi cvetnega prahu. Na tej paši ga čebele mnogo naberejo, kar je za njihov razvoj jeseni in za prezimovanje zelo važno. Zapomnimo si, da matica zaradi obnožine na ajdovi paši tudi bolj zalega. Manjkajočo količino zimske zaloge lahko nadomestimo s sladkorjem, cvetnega prahu pa nikakor ne. Zato se za ajdovo pašo le odločimo in jo izkoristimo, kjerkoli se to da! Imejmo pred očmi vse koristi, ki jih imamo ob njej. Prav ob cvetenju ajde v naših krajih presahnejo vsi drugi pašni viri. Otava je že pokošena in, če gozdovi ne zamedijo, res nimamo ničesar. Zato pride zadnja jesenska paša na ajdi čebelam zelo prav in nespametno bi bilo, ko je ne bi izkoristili. Zanimivo je, da ajda tudi po drugih državah, kjer jo sejejo prav tako kot pri nas, zadnja leta ne medijo več. V zvezi s tem bi omenil, da zadnja leta ne medijo niti žepek niti jesenska resa. Mogoče so tu neki skupni vzroki, ki bi jih bilo treba raziskati.

Kadar ajda ne medijo in dnevni donosi ne presežejo vsaj pol kilograma, takrat naj čebelar sam poskrbi za nadomestno pašo. Čebeljim družinam naj poklada sladkorne ali medene pogače, medeno testo ali suh sladkor. Sladkornih in medenih pogač imamo sedaj na voljo dovolj. Kdor se zanje ne more odločiti, naj poklada sladkorno testo ali suh sladkor. Vsekakor pa mora skrbeti, da bo v bližini čebelnjaka napajalnik s tekočo vodo. Voda je zlasti v vročih dneh mesca avgusta zelo važna za čebele. Če jih krmimo z omenjeno hrano, jo potrebujejo še več. Naši čebelarji le preradi

pozabijo na to. Zaradi dodane umetne hrane bo začela matica bolj vneto zalegati in čebelja družina bo imela po končani paši zaležene skoro vse sate v plodišču. Iz teh se bodo izvalile mlade čebele, ki bodo šle potem tudi v zimo in odločilno vplivale na razvoj čebelje družine spomladi. Kdor ima čebele doma, ta lahko krmi na zalego in zalogo obenem. Vsak dan ali vsak drugi dan naj poklada posameznim družinam od četrta do pol litra sladkorne raztopine v razmerju 1 : 1. V treh tednih bo dodal tako družinam vso manjkajočo zimsko zalogo v obrokih. Pri tem bo matica ves čas jesenske paše bolj zalegala, kot bi sicer, in sredi septembra bodo družine primerno živalne, zimsko zalogo pa bodo imele že nad zaleženimi sati. Kolikor bi je še primanjkovalo, jo bo čebelar lahko dodal v drugi polovici septembra. Če bi dodali zimsko zalogo šele po končani paši, bi tega cilja ne dosegli. Tako pa nam matica med jesensko pašo zalega, čebele pa dobijo tudi manjkajočo zimsko zalogo. S tem načinom krmljenja med jesensko pašo smo dosegli dvoje: matica nam je mnogo bolj zalegala, čebele pa so v pravem času predelale dodani sladkor.

Na zunanjih pasiščih ob ajdovi paši zaradi nevarnosti ropanja ne smemo panjev odpirati. Zato dodajmo družinam pogače ali testo že doma! Kadar bi jih porabile, potem jim jih na pasišču v zgodnjih jutranjih urah spet lahko potisnemo pod sate ali pa za okenca.

Preden se odpravimo na pot, temeljito preglejmo vse družine. Slabiče združimo, ker od njih zares ne moremo pričakovati ničesar. Zima nam jih bo prav gotovo vzela in boljše je imeti eno močno družino kot štiri slabiče. Ne pozabimo na letošnje roje, prašilčke in rezervne družinice! Ti naj imajo dovolj čebel, da bo matica lahko zalegala. Pazimo, da na jesenski paši ne pride do ropanja! Zlasti v brezpašnih popoldanskih urah se na ajdovi paši kaj rad pojavi rop. Zavarujmo posebno prašilčke in rezervne družinice, če smo jih prepeljali na pašo. Ako jih ne moremo nadzirati, je bolje, da jih pustimo doma.

Dobra paša in obilica mladih izvaljenih čebel sta najboljši porok za zdravje in moč čebeljih družin v prihodnji pomladi. Pretekla zima je strahovito prizadela slovensko čebelarstvo. Uničila je več ko polovico čebeljih družin. Velikih izgub pa ni povzročil samo mraz, temveč so bile temu krive oslABLJENE čebelje družine, ki niso imele prav nobene jesenske paše. Zato so šle v zimo večinoma s starimi čebelami brez odpornih mladice, ki bi se lahko uspešno zoperstavljale hudemu mrazu. Oslabljeni družine, ki so morda tudi preživele zimo, so postale v pomladnih dneh prav lahek plen zahrbtnih nose mavosti.

Čebelarji pogosto ne vedo, ali naj bi že sedaj jeseni zavarovali čebelje družine z učinkovitimi zdravili proti nose mavosti. Ta izbruhne prav rada v pomladnih dneh, ko čebele zaradi vremenskih nepravil ne morejo izletavati, čebelar pa jim zaradi hladnega vremena ne more še pokladati hrane z učinkovitim zdravilom nose makom. Gontarski pravi, da je v brezpašnih dneh poznega poletja najlepši čas za to, če želimo, da bodo šle čebele v zimo brez zajedavcev in da bodo brez teh tudi prezimile in bile spomladi zdrave. Zato priporoča nose mak v prvih obrokih zimskega krmljenja. To hrano naj bi čebele použile, odvečno pa spravile v satje in jo potem pospravile šele konec zime, ko okuženih družin sicer ne bi mogli krmiti. V ta namen

dodajajmo vsak drugi večer po en liter sladkorne raztopine in v njej eno tableto nosebaka! Kdor pa je imel močno okužene družine, mora pokladati trikrat ali celo štirikrat. Zdravilno tekočino lahko dajemo tudi v obrokih na jesenski paši, če nam razmere to dovoljujejo. Pozimi čebele nosebaka ne potrebujejo in bi jim celo škodoval, ker bi povzročil prebavne motnje. Zato ga v zimski zalogi lahko dodamo samo v prvih obrokih in ne v zadnjih.

Zavedajmo se, da je bolezní boljše preprečevati kot pa zdraviti. Zato storimo že na letošnji jesenski paši vse potrebno, da nas ne bo mogla presenetiti nobena zima več! Lanska šola je bila za nas vse preveč draga!

Z MIHČEVIMI ČEBELAMI V SRBIJO

BONIFACIJ SRSEN

Na svoji trnovi poti do najboljših panjev je doživel Mihec že toliko prijetnega in neprijetnega, da je postal prav zaradi tega kar nekako popularen med slovenskimi čebelarji. Ni še dolgo od tega, ko je bil na usodnem razpotju. Takrat se nikakor ni mogel do kraja odločiti, ali naj da napraviti sto amerikancev, v katere bi prestavil vse svoje žnideršiče, ali ne. Letošnja doživetja v Srbiji ter bogate izkušnje z žnideršiči in s panji z nakladami pa so mu le odprle oči... Mihec ni začel gledati samo okoli sebe, ampak tudi v polne kante medu, ki jih je zmagoslavno nakladal v vagone in poslal kot bojno trofejo v belo Ljubljano, kjer naj se kisli Ljubljančani posladkajo s čudovitim in opojnim akacijevim medom iz šumadijskih gozdov. Ta sladki zaklad so namreč nabrale čebele v žnideršičih in spet samo v žnideršičih, medtem ko so panji z nakladami ostali prazni. To je dalo Mihecu misliti. Nič ni čudnega, da še danes premišljuje in ugiba. Morda pa so imeli le prav tisti starokopitni čebelarji, ki so mu dobrohotno svetovali, naj se ne prenagli.

Mihčeva duša je bila letošnjo zimo razburkana kot morje v vihnih dneh. Ogromna skladanica najboljših smrekovih plovov je že dve leti samevala pod njegovim oknom in klicala pridne mizarjeve roke. Mihec bi napravil sto amerikancev, prestavil vanje vse svoje žnideršiče, potem pa bi planil s temi panji v Istro na kaduljo. Žnideršiče bi kot staro šaro prodal po znižani ceni južnim bratom. To so bili načrti, o katerih je mnogo premišljeval. Ker pa je previden človek, previden zlasti takrat, kadar obrača in šteje težko prislužene tisočake, je za letos napravil le deset panjev z nakladami in še te zgolj za »pokušnjo«. Ko bo videl njihov uspeh, se bo odločil. Vanje je spomladi prestavil najboljše družine iz žnideršičev in vsaki dodal še rezervnega sedemsatarja. To so bile družine, da jih je bilo veselje pogledati! Pa tudi sicer povejmo kar na tem mestu, da je imel letos Mihec najboljše čebele! Ni ga med slovenskimi čebelarji, ki bi bil prezimil tako dobro. Nekaj dni pred pašo so dobili tudi žnideršiči pomoč: 30 močnih sedemsatarjev, za katere bi bil dobil letošnjo pomlad zlate denarje, je razdelil v medišča že tako in tako močnih družin. Prve dni maja je naložil vseh 80 žnideršičev in 10 amerikancev v vagon. Čebelarji, ki smo imeli zaradi zime zdecimirane in silno oslabele družine, smo strmeli nad izredno močjo njegovih panjev in mu tudi napovedali sijajen uspeh.

Mihec mi vso zimo ni dal miru. Na vsakem sestanku oziroma predavanju je bil le bolj formalno. Njegove misli so bile drugod. Neprestano je tipal in brskal, dokler se ni odločil. Letošnjo pomlad ne bo peljal svojih živali v Istro kot po navadi, pač pa v sončne šumadijske akacijeve gozdove, kjer bo poizkusil svojo srečo. Nikdar še ni bil tam in zato mu je srce poskakovalo od veselja, ko sem ga povabil s sabo. Kot se spodobi, sva šla naprej na oglede in šele potem sva se odločila. Nočni brzec je hitel kot sama strela v črno noč. V sebi pa je skrival dva neznatna slovenska čebelarja, od katerih zlasti eden ni in ni mogel zaspiti. To je bil Mihec. Tja do zore me je moral in spraševal o vsem mogočem. V prvi vrsti seveda o izdatnosti tamošnjih akacijevih pasišč, o tem, koliko smo včasih tam točili in koliko bomo letos, koliki so bili donosi, koliko smo dobili za med, kje smo ga prodali, kakšno je moje mnenje o novih pasiščih, kakšne so prognoze o medenju itd. Proti jutru sva le zadremala za dobro urico in že naju je zbudila jutranja zora.

Bila sva v Šumadiji. Z zanimanjem sva si ogledovala prikupne srbske vasice, ki so čepele na majhnih gričkih sredi akacijevih gajev. Kamorkoli si pogledal, povsod sama akacija. Ni bila sicer velika kot v Vojvodini, pač pa srednja in bolj mlada. Mihcu prav to ni bilo všeč. Dejal je: »To je sama mlada akacija, ki ne medi tako kot stara. Jaz semkaj že ne bom vozil.« Te besede je ponavljal vse dopoldne, ko sva ure in ure hodila po samih akacijevih gozdovih. Povedal sem mu, da smo tu vselej dobro točili, če smo le imeli ugodno vreme. Te izjave so Mihca pomirile, zlasti še potem, ko sem jih podprl s številkami. Mihec pa se ni dal kar tako ugnati. Želel je imeti še večja zagotovila. Pobaral me je: »S čim mi jamčiš, da bomo točili, in kaj mi boš dal, če ne bomo?« Kar na hitro sem se odrezal: »Mihec, če ne bo dobro, dobiš zlato uro in še pero za na klobuk. Saj te vendar ne vlečem z verigo s seboj. Sam se odloči, pa dosti o tem!«

Trudna zaradi prečute noči in dolge poti, ki sva jo bila opravila, sva se vrnila na postajo. Imela sva še dovolj časa, da sva obiskala v bližnjem mestu znanega čebelarja in mojega dobrega prijatelja popa Josifa. Sprejel naju je nadvse gostoljubno, kot to znajo samo naši bratje Srbi. Že po prvih običajnih rakijah smo bili v živahnem čebelarskem pogovoru. Kmalu je prevzel glavno besedo Mihec. Začel je trkati na dušo tega izkušenega in naprednega čebelarja. Mihec je bil prepričan, da bi tudi ta utegnil kaj več povedati o svojih izkušnjah z različnimi panji. Že je navil svojo staro gramofonsko ploščo... Simpatični pop ga je pazljivo motril, pozorno poslušal, potem pa dostojanstveno odvrnil: »Vi ste še mladi. Nikar se ne oddaljujte preveč od svojih slovenskih žnideršičev! To so dobri panji; boljših ne boste dobili.« Seveda je bil ta odgovor meni bolj všeč kot Mihcu. Zato sem mu samo pomežiknil, on pa me je v nagli jezi nahrulil vpričo pobožnega moža s krepkimi južnjaškimi izrazi in tako dokazal, da se je že v nekaj urah svojega bivanja v Srbiji kar dobro naučil »cirilice«.

Pot domov ni bila tako prijetna. V nabito polnem vlaku sva morala dolgo potrpežljivo stati v prenatrpanem hodniku in šele potem sva dobila vsak svoj sedež, a še to v dveh različnih vagonih. Čeprav so se ljudje na hodnikih gnetli kakor vžigalice v škatli, Mihca ni oviralo, da me v svoji vztrajnosti ne bi obiskoval. Ob vsakem obisku me je vprašal: »Ti, kaj misliš, ali bomo zadeli tu doli? Koliko medu mi jamčiš na panj?« Nazadnje sem

mu moral obljubiti vse svoje panje kot nagrado oziroma jamstvo, če na akaciji ne bi bilo uspeha.

Čez nekaj dni je večerni brzec že peljal najine čebele v obljubljeni deželo. Tokrat sva jo z Mihcem zares zadela in dosegla rekord v prevažanju na pašo: zvečer ob desetih so bile čebele še v Ljubljani, drugo jutro ob tem času pa so se že pasle po akacijevih gajih v Šumadiji. Šlo je popolnoma po načrtu in brez vsakih težav. Mihec je z menoj vred pokazal svoje organizacijske sposobnosti. Zdaj smo si želeli le še lepega vremena. In tudi tega je bilo dovolj.

Čebele so ves dan živahno izletavale, akacija se je začela pravkar beliti. Prišli smo torej o pravem času. Do večera smo imeli dovolj prilike, da smo se razgledali po bližnjih vaseh in gričih. V lahнем pomladnem vetru so se šibile bogato obložene veje z akacijevimi cvetovi, ki so vabile ne samo čebelice, ampak tudi naše oči. Čudovito je dehtelo iz teh cvetov, čebelarji smo bili presrečni. Kaj vse bi dali, ko bi mogli ostati pri čebelah vsaj nekaj dni! Toda na žalost smo morali domov, saj so nas čakale že drugi dan naše službene dolžnosti. Mogoče bomo srečno uživali vse to šele takrat, ko bomo upokoјenci. Pogled na cvetoče akacijeve gozdove je bil tako vabljiv in prečudovit, da smo morali napraviti nekaj barvnih posnetkov, ki jih bomo pokazali našim čebelarjem na diapozitivih.

Noč smo prespali kar pri čebelah za čebelnjaki. Zjutraj sem vstal že navsezgodaj, ker sem imel še nekaj opravkov pri čebelah. Ponoči pa so pripeljali na našo postajo več vagonov čebel, ki so jih zdaj zjutraj raztovarjali. V nekem vagonu sem opazil kakih 30 žnideršičev — »gromovk«, kot jim pravijo Srbi. Bili so zloženi kar po tleh, ob vratih vagona pa je stal zajeten brkat mož, majhne postave, s kapo na glavi ter dolgimi in košatimi brki, ki so mu zakrivali skoro pol obraza.

Z zanimivim možakarjem sva bila kmalu v prijetnem pogovoru. Na naši postaji ni hotel razložiti svojih čebel, ker jih je bilo že nad 300 panjev, zato se je raje potrudil na naslednjo postajo. Pobaral sem ga, zakaj čebelarji v gromovkah in ne v panjih z nakladami. Že njegove prve besede in pogledi izpod košatih obrvi so mi razodeli, da je mož pravi srbski original, kakršne danes le še redko najdeš. Presunil me je s svojimi ostrimi očmi in dejal: »Čudim se, da to sprašujete, saj ste vendar Slovenec in ne kako budalo. Čebelarim že 35 let in vem, kaj je dobro.«

Nisem si mogel kaj, da mu ne bi omenil našega Mihca in njegovih prizadevanj. Mož je debelo pogledal in dejal: »Gde je ovo budalo, da ga vidim?« Povabil sem ga s sabo k Mihcu, ki je bil pravkar zlezal iz čebelnjaka. Predstavil sem ga možu s temile besedami: »Vidite, to je moj prijatelj, ki se ogreva za položke in dadantovce!« Brkati mož je nekaj trenutkov samo opazoval Mihca, prav tako kot včasih četni narednik kakega vojaka, ki se je pregrešil, ali pa občinski tajnik svoje podložne kmete v Nušičevih komedijah, potem pa je čisto mirno in počasi zabrundal: »Kad je tako, da voli položke, treba da se ga položi i masira. A za dadantovce treba, da njega položimo v košnico, pa da onda on medi!« Možu smo se nasmejali od srca, ne toliko zaradi pomembnosti njegovih besedi kot zaradi dostojanstvene drže, ki jo je imel pri tem, in zaradi ostrih pogledov, s katerimi je motril ubogega Mihca. Končal je: »Vi ste još mlad i zelen, a ja

sam iz prošlog veka!« Nato je na dolgo in široko govoril o svojih dolgoletnih čebelarških izkušnjah, potem pa objel bližnji Gromov panj in rekel: »Nešto bolje ne postoji ni za vas ni za nas!« Mihcu so šle besede do srca. Močno ga je zadelo in meni se je zdelo, da je le začel priznavati, da ima tudi ta mož morda prav.

Vrnili smo se v Ljubljano, čebele pa prepustili varuhu, ki smo ga bili vzeli s seboj. Bilo je dobro; vsak dan smo dobivali zadovoljive vesti. Ko bi ne bilo nesrečnega vzhodnega vetra, bi bilo lahko celo odlično. Čez deset dni je bila paša končana. Spet smo šli na pot, tokrat točit in po čebele, ki smo jih hoteli prepeljati na drugo akacijevo pašo.

Zdaj šele smo videli, kaj napravijo močne družine. Mihčeve so prekosile vse ostale in postavile nov rekord. Mihec je zijal od zadovoljstva, saj se mu sreča še ni nikoli tako nasmehnila. Preveč smo bili zaposleni vsak s svojimi čebelami, da bi se menili zanj in za njegove panje. Vsakdo je hitel s točenjem, kajti prihodnji dan smo morali s čebelami že na pot. Sam sem pozabil na Mihčeve panje z nakladami, ki jih je imel s seboj vseh deset. Sredi največjega dela me je poklical Mihčev čebelarški prijatelj, ki mu je prišel pomagat v Srbijo točiti. Iztočil je bil že vse žnideršiče, zdaj so bili na vrsti panji z nakladami. »Poglejte te sate,« mi je dejal, »vsak panj je nabral komaj dober kilogram, medtem ko so bila medišča v žnideršičih do kraja polna. Od desetih poskusnih panjev z nakladami je dobil Mihec le 15 kg medu. Vprašajte ga, kako je zadovoljen z njimi!«

Šel sem k Mihcu, ki me je od sreče in veselja objemal ter ni mogel najti izrazov hvaležnosti, ker sem ga bil pripeljal semkaj. Nazadnje sem potipal tam, kjer je močno zabolelo: »Kako pa amerikanci, ali jim je res nekdo priprl žrela, da so tako malo nanosili?« Takrat je bilo konec Mihčeve prijaznosti in hvaležnosti. Izbruhnil je v silovit napad. Prav mu je prišlo, da je slišal zadnje dni med domačini in čebelarji dovolj krepkih južnjaških izrazov, s katerimi me je začel neusmiljeno obkladati. »Kaj pa so ti mar moji amerikanci,« je rjul, »ti se zgleduj nad svojimi panji! Koliko pa si natočil iz njih, presneta reva? Vedno samo učiš druge, kako naj čebelarijo, sam pa imaš letos v panjih večje in ne čebele. Le pometaj pred svojim pragom!« Sedaj je tudi mene pogrelo in nisem se dal kar tako ugnati. Upornosti sem se bil naučil pri Mihcu, zato sem mu hitro postregel z njo: »Mihec, se še spominjaš, da si lani v Unionski kleti napovedoval, koliko ton medu boš vrgel v amerikancih na trg in pod nos ljubljanskim starokopitnežem, ki tako omalovažujoče gledajo na tvoja prizadevanja. Zdaj vidim, da ga boš zares vrgel, ampak ne v svojih novih panjih, pač pa v žnideršičih. Vse tako kaže.« Pri tem sem pokazal na dolgo vrsto njegovih polnih kant, ki so kot soldati stale tesno druga ob drugi.

Mihec mi tokrat prvikrat ni odgovoril. Molčal je ves dan in jezik se mu ni hotel razvezati niti zvečer, ko smo imeli likof in ob žlahtni župski črnini ter pečenem »odojku« zalivali svoje uspehe.

Polna medišča žnideršičev in prazne naklade amerikancev so pripeljale Mihca do prvega spoznanja. Morda pa so le imeli prav tisti izkušeni slovenski čebelarji, ki so bili preizkusili že vse mogoče vrste panjev in spoznali, kaj je dobro. Žnideršič ni bil zadnji med njimi. Morda pa gredo prav zato vsi naši novi in stari žnideršiči na jug!

ALOJZ NOVAK

Ob Muri, tik ob njenem desnem bregu v Veržaju, je pasel nad 50 let svoje čebele Alojz Novak. Rodil se je 1892. leta v Veržaju. Že njegov oče je bil čebelar. Po njegovi smrti je prevzel posestvo in z njim tudi čebele. Med prvo svetovno vojno je bil ranjen in se kot vojni invalid ni mogel v toliki meri ukvarjati s kmetijstvom, kot se je včasih, pač pa je s podvojeno silo čebelaril.

Pokojni Alojz Novak je bil soustanovitelj našega čebelarskega društva. Od ustanovitve pa skoraj do svoje smrti je bil član upravnega odbora. Kakor je bil marljiv čebelar, tako je bil tudi vesten odbornik. Ni mu bila nobena ura prepozna, kot pretežka. Vsakokrat je prišel iz 4 km oddaljenega Veržaja na sejo in na njej sodeloval s tehničnimi predlogi. Za njegovo požrtvovalno delo je pokojnemu tovarišu Novaku društvo podelilo leta 1957 na občnem zboru diplomu in s tem priznalo njegove zasluge, ki si jih je bil pridobil.

Čebelaril je v AŽ-panjih, ki si jih je nabavil še v svoji mladosti. Čebele je prevažal vsako leto na Pohorje, če je hoja medila ali ne, ker je znal družiti prijetno s koristnim.

Pokojnik je bil vedrega značaja in dober tovariš. Čebelarji iz bližnje okolice so radi zahajali k njemu po nasvete. Po hudi bolezni je 21. decembra 1962 umrl. Čebelarsko društvo Križevci in družina Veržej sta položila na njegov grob lepa venca. Velika množica ljudi in številni venci so pričali, da smo s pokojnikom zgubili ne samo čebelarja, temveč tudi uglednega državljana. Svoje čebele je prepustil nemu izmed štirih sinov, ki jih je vzgojil v ravno tako dobre in napredne čebelarje, kot je bil sam. Upamo, da bo tudi njegov naslednik tako zvest naši organizaciji, kot je bil njegov pokojni oče.

Ignac Topolnik

KAREL VIZAR

Strupeno mrzel veter je pihal čez pokopališče, ko smo 21. januarja poljčanski čebelarji spremljali na zadnji poti našega priljubljenega čebelarskega tovariša Karla Vizarja. V imenu vseh se je od pokojnika poslovil Franc Petančič, dekan v Poljčanah, ki je tudi član naše čebelarske družine. V vznesenih besedah je opisal značaj pokojnika in veliko predanost, s katero se je posvečal čebelarstvu. Njegove besede so segle vsem do srca.

Rajni Karel je bil rojen 17. avgusta leta 1892 v Podljudelju na Koroškem. Posvetil se je orožniški službi. Njegovo prvo službeno mesto je bil Remšnik, nato pa Crna. V Ločah pri Poljčanah ga že najdemo kot orožniškega narednika. Od tu je bil premeščen v Kumanovo, po večletni službi v Srbiji pa v Bosno. Njegovo zadnje službeno mesto je bilo Sarajevo, kjer je bil upokojen.

Po upokojitvi se je preselil v Poljčane. Tam si je kupil pod zelenim Bočem prijazno domačijo. Zaradi pogoste selitve ni mogel imeti večjega čebelarstva. Opravljal je po navadi 15 do 20 AŽ-panjev. Pri čebelarjenju mu je pridno pomagala žena, ki ga je zvesto spremljala po Srbiji in Bosni. Zato njegove čebele ne bodo ostale brez dobrega skrbnika.

Zadnja leta je bil Karel bolj slabega zdravja, vendar se je redno udeleževal čebelarskih sestankov ter s svojim prirojenim humorjem pogosto spravil vse navzoče v smeh.

Kot rojen Korošec je bil seve tudi imeniten pevec in član pevskega društva. Vodil je do smrti meteorološko postajo, ki jo je sedaj prevzela v oskrbo njegova vdova.

Dragi Karel, naj ti bo lahka naša zemlja, saj počivaš blizu svojih prijateljev, ki smo te radi imeli in visoko cenili.

-Lampret

POROČILO

o XII. rednem občnem zboru ZCDS

XII. redni občni zbor Zveze je bil 12. maja 1963 v prostorih Gospodarske zbornice v Celju. Ob 9. uri je predsednik tov. Ivo Majcen pozdravil navzoče, zlasti prisotne goste, in sicer tov. Jaka Majcna kot zastopnika Socialistične zveze za okraj Celje, tov. dr. Stefana Sedmaka kot zastopnika Okrajnega veterinarskega zavoda, tov. Franca Cimermana kot zastopnika Zavoda za čebelarstvo, tovariša direktorja Tratnika kot zastopnika proizvajalnega kombinata Agromel ter tov. Maksa Gregorca in Janeza Tiringerja kot zastopnika čebelarskega podjetja Medeks. Ob tej priliki se je zahvalil tudi celjskemu čebelarskemu društvu za poštovovalnost pri organizaciji Zvezinega občnega zbora ter predlagal v imenu upravnega odbora za člane delovnega predsedstva tovariše Jožka Slandra iz Celja, Valentina Bendičiča iz Vižmarij pri Ljubljani in Franca Češnovarja iz Nove Gorice. Ko je bil njegov predlog soglasno odobren, je predsedstvo zasedlo svoja mesta. V imenu predsedstva se je tov. Slander zahvalil za zaupanje ter zaprosil delegate še za nadaljnje predloge pri določitvi raznih komisij. V verifikacijsko komisijo so bili izvoljeni tov. Maks Avšič iz Polja pri Ljubljani, Janko Marolt iz Ivančne gorice in Ivan Fegeš iz Celja. V kandidacijsko komisijo, ki naj bi po soglasnem sklepu delegatov predstavljala tudi volilno komisijo, so bili imenovani tovariši: dr. Radovan Bratina iz Postojne, Franc Resman iz Radovljice, Peter Močnik iz Maribora, Rudolf Galob iz Mežice, Stane Potokar iz Ljubljane, Adolf Kovič iz Novega mesta in Mario Martelanc iz Kopra. Za zapisnikarja je bila določena tov. Justina Ratajeva iz Ljubljane, za overovatelja zapisnika pa tov. Slavko Raič in Ignac Omahen iz Ljubljane.

Po sprejetju dnevnega reda, h kateremu ni bilo nobenih pripomb, je prebral predsednik tov. Majcen svoj programatični govor. Ta je bil v celoti objavljen v prejšnji številki Slovenskega čebelarja, zato v tem poročilu odpade.

Ob koncu svojega govora je tov. Majcen sporočil, da zapuša mesto predsednika, ker je preveč obremenjen v službi in z raznimi družbenimi obveznostmi, tako da ne more več v polni meri opravljati posle zaupanega mu položaja. V imenu delovnega predsedstva se mu je tovariš Češnovar prisrčno zahvalil za poročilo in njegovo dosedanje delo v Zvezi ter ga prosil, da bi pri njej še nadalje sodeloval, če že ne kot predsednik, pa vsaj na kakem drugem, manj odgovornem mestu.

Sledilo je **tajniško poročilo**, ki ga je spočetka bral tovariš Raič, ko se je ta utrudil, pa tovariš Rojec. Uvodoma je posredoval občnemu zboru pozdrave našega najstarejšega člana in častnega predsednika Zveze, tovariša Avgusta Bukovca, nato pa nadaljeval:

Lanska čebelarska letina je bila ponekod srednja, ponekod slaba. Dobre letine že dolgo nismo doživeli. Posebnost lanskega leta je bil izredno zgoden nastop hude zime, ki vrh tega štiri mesece in ponekod tudi več ni dovolila čebelarjem, da bi se spreletele. To je povzročilo katastrofalen razvoj noseme, tako da je padlo čebelarjem po raznih poročilih 50, a tudi do 100 % družin, predvsem tistih, ki so prezimovale na neprimeren medu. Prav taka katastrofa, če ne še hujša, je zadela čebelarje v vsej Jugoslaviji. Kako bomo popravili to ogromno škodo, ki bo imela posledice tudi v sadjarstvu?

Na lanskem občnem zboru je bilo ugotovljeno, da nekaj društev in družin spi, zato se je odbor Zveze zavzel, da jih poživijo, kar se mu je v veliki meri posrečilo. Sežana, Slovenjgradec, Tolmin in Zagorje zopet delujejo. Sklicani so bili občni zbori teh društev, na katerih so bili izvoljeni novi delavni odborniki. Na novo sta bili ustanovljeni društvi v Hrastniku in Kopru. Društva Idrija, Kočevje in Trbovlje bodo po dogovoru urejena še v maju. Družina Ribnica se namerava preosnovati v društvo.

Vprašalne pole žal večinoma tudi letos niso bile dobro izpolnjene, kar je škoda, ker se iz takih pol ne dajo sestaviti verodostojne statistike. Nekaj društev jih je izpolnilo vzorno.

Veliko važnost je dajala Zveza strokovni izobrazbi čebelarjev, saj so njeni predavatelji, Senegačnik, Rojec in Martelanc, opravili 26 predavanj deloma s filmi ali brez njih. Precej društev ima še svoje predavatelje. Člani so bili s temi predavanji izredno zadovoljni. Nadalje je organizirala Zveza tečaj za vzrejo matic v Ljubljani in Mariboru ob veliki udeležbi čebelarjev. Tečaji za preglednike, ki jih je organizirala okrajna ali občinska veterinarska služba so bili v Ljubljani, Novi Gorici, Murski Soboti, Mariboru, Celju, Ptujju in Radovljici. Predavali so tovariši Senegačnik, Rojec, Močnik, Resnik in še nekateri drugi.

Zveza je vedno zasledovala zdravstveno stanje čebel; nabavila je nosemak in streptomycin. Z velikim trudom ji je uspelo dobiti tudi folbeks. Firma, ki ga proizvaja, ga do sedaj ni imela pri nas registriranega.

Razveseljivo je, da število članstva narašča kljub slabim pašam, povišanju članarine in kljub temu, da stane danes panj okoli 11.000 din. Če pomislimo, koliko stanejo satnice in roji, si lahko predstavljamo, kako težko se začetnik loti čebelarstva. Pa se je vendar število članstva povišalo za 235 čebelarjev. Zdi se, da so začeli uvidevati, kakšen pomen ima naša organizacija.

Oglejmo si sedaj, kako se je razvijalo v preteklem letu delovanje društev in njihovih družin! V Zvezi je včlanjenih 37 društev; vseh družin je 183. Dve šibki društvi sta se pridružili sosednjima močnejšima kot družini: Videm ob Ščavnici Radgoni, Moravče pa Kamniku.

Nekatere družine imajo poleg rednih članov še take, ki ne plačujejo po običnem zboru Zveze v Radovljici določene članarine, ampak le 100 ali 200 din za družine. To ni v skladu s pravili. Vsa društva in družine so imele občne zборе.

Crnomeljско društvo ima 4 družine in 45 članov; neorganiziranih čebelarjev je 20. Sej je bilo 10. **Grosuplje** ima 5 družin s 95 člani; 61 čebelarjev je neorganiziranih; bilo je 5 društvenih sej, družinskih 10; pri nabiranju članov so imeli precej uspeha. **Gornja Radgona** ima 2 družini in 65 članov; 40 je še neorganiziranih čebelarjev. Bilo je 7 društvenih sej in 4 družinske. **Ilirska Bistrica** ima 1 družino in vsega 60 članov; poleg odbora ima še tričlansko predsedstvo. Bil je 8 društvenih sej, 3 predsedstvene. **Kamnik** ima 7 družin z 88 člani; član-

stvo pada zaradi slabih letin in zaradi prevelikega dovoza čebel na domača pašišča brez vprašanja. **Križevci** imajo tri družine in 42 članov; 35 čebelarjev je neorganiziranih. Društvo obhaja 65-letnico ustanovitve. To je najstarejše društvo na Murskem polju. Pri družinah je bilo 11 sej, pri društvu 7. **Kranj** ima 7 družin s 144 člani, 75 čebelarjev je neorganiziranih. Sej je bilo 12. Nekaj družin je mlačnih. **Ljutomer** nima družin, pač pa ima 59 članov; 45 čebelarjev je neorganiziranih. Bilo je 6 sej. **Kmet.** organizacije in **ObLO** so bili vabljeni na občni zbor, a se niso odzvali; odbor si želi z njimi sestati po občnem zboru. **Litija** nima družin, ampak le poverjenike za posamezna območja. Ima 45 članov; 76 čebelarjev je neorganiziranih. Bilo je 11 sej. **Murska Sobota** ima 11 družin s 185 člani; 252 čebelarjev je neorganiziranih. Bilo je 14 društvenih in 36 družinskih sej, 2 družini sta bili zaradi nedelavnosti razpuščeni; na občnem zboru družine Hodoš so bili prisotni člani odbora SZDL, predsednik krajevnega odbora vaške skupnosti in direktor KZ. Nekaterih občnih zborov so se udeležili tudi nečebelarji. **Ptuj** ima 6 družin s 96 člani, 60 čebelarjev je neorganiziranih. Sej pri društvu je bilo 12, pri družinah 8; ustanovljeni sta dve novi družini. **Radeče** nima družin, a 40 rednih članov in 2 podporna; 60 čebelarjev je neorganiziranih. Bilo je 5 sej. **Radovljica** ima 12 družin z 225 člani; 78 čebelarjev je neorganiziranih. Pri društvu je bilo 11 sej, pri družinah 36. **Sežana** nima družin, le poverjenike, ki povezujejo člane in pobirajo članarino, društvo pa dve vrsti članov; s Slovenskim čebelarjem in brez njega, kar ni prav. Organizira pašo in se bori proti boleznim. **Središče** nima družin, a samo 25 članov, 10 čebelarjev je neorganiziranih. Bilo je 6 sej. **Šoštanj** nima družin, toda 31 rednih članov in 19 podpornih; 26 čebelarjev je neorganiziranih. **Krško polje** ima 4 družine, ena je prenehala delovati. Ima 75 članov; 22 čebelarjev je neorganiziranih. Pri društvu so bile tri seje, pri družinah 7. V sporu je z društvom Videm-Krško, je pa za ponovno združitve. To bodo uredili na skupnem izrednem občnem zboru. Društvo **Zagorje** je zopet oživel. Nima družin, ima pa 50 članov, 20 članov brez Slov. čebelarja. Bile so tri seje. **Postojna** ima 6 družin in 104 člane; 35 čebelarjev je neorganiziranih. Bile so pri društvu 4 seje.

25 pri družinah. **Mežica** ima 5 družin s 150 člani; neorganiziranih je 132 čebelarjev. Bilo je 18 družinskih in 2 družbeni seji. **Gorica** ima 4 družine s 130 člani; neorganiziranih je 56 čebelarjev. Družina Vipava se je spojila z Ajdovščino. **Skofja Loka** ima 7 družin s 131 člani; neorganiziranih je 66 čebelarjev. Bila je 1 seja in dva sestanka. **Koper** je na novo ustanovljeno društvo in že živahno deluje; ima 6 družin s 64 člani. To število namerava že letos podvojiti, dvigniti hoče strokovno znanje čebelarjev in skrbeti za zdravje čebel. **Ljubljana** ima 19 družin s 344 člani; 121 čebelarjev je neorganiziranih; 5 družin je prenehalo z delom, 9 jih vzorno deluje. Sej je bilo pri društvu 8, pri družinah 30. **Celje** ima 36 družin z 817 člani. To je največje društvo po teritoriju, številu družin in tudi po delu; ožji odbor je imel 32 sej, širši odbor 2, družine 103. **Maribor** ima 28 družin in 638 naročnikov Slov. čebelarja. V društvo je včlanjenih tudi 12 pravnih oseb; veliko čebelarjev opušča čebelarstvo ali ga omejuje; neorganizirani imajo 1 do 5 panjev, a še ti so slabi. Sedaj število članstva pada; nekatere družine niso delavne. Seje so bile pri 20 družinah, pri 8 jih ni bilo; društvene seje so bile vsak mesec, razen tega še dve izredni. Družina Maribor ima vsak mesec debatni večer. **Lendava** ima 4 družine. Ena se je pridružila Murski Soboti. Ima 102 člana; članstvo nazaduje zaradi slabih letin. Bilo je 5 sej. **Slovenjgradec** ima 23 članov. Bilo je 7 sej. Društvo je organizirano po sistemu poverjenikov, ki ugotavljajo zdravje čebel. **Novo mesto** ima 4 družine s 126 člani; društvo je po kratkem zastoju zopet začelo delovati. **Krško** ima 5 družin in 158 članov z 2083 panji. Bile so 4 seje. Čebelarji odklanjajo pašni kataster, ker žele, da bi bila pašna svobodna. **Trebnje** ima 5 družin z 41 člani. Bilo je 7 širših in 12 ožjih sej.

Kakor ste slišali, precejšnje število čebelarjev ni organiziranih. To število bi bilo še večje, če bi društva navedla vse neorganizirane čebelarje. Tu čaka društva in predvsem družine zelo hvalno delo. Pridobijo naj za organizacijo čim več neorganiziranih čebelarjev in jo tako okrepijo.

Neprestano se čebelarji pritožujemo, da so pašne razmere vsak dan slabše in da je prevažanje na pašo vsak dan težje, ker so prevozna sredstva vsak dan dražja. Kaj so mogli stroti čebelarji za

zboljšanje pašnih razmer? **Grosuplje**: Sadili so medovite rastline, razdeljevali pasišča. **Gornja Radgona**: Predsednik je na občnem zboru natančno opisal lokalno medovito rastlinje; sadili so medovite rastline. **Križevci**: V proslavo 65-letnice bodo posadili več tisoč eksotične akacije, ki cvete 14 dni po domači; zahtevajo zaradi neredov uredbo za ajdova pasišča. **Kranj**: Na Kmetijsko gospodarsko zbornico so poslali dopis za varstvo medovitega drevja. **Ljutomer**: Pospešujejo sejanje medovitih rastlin, predvsem detelje ob Ščavnici in sajenje akacije. **Središče**: Sejali so medeno deteljo in sadili akacijo; pritožujejo se, da kmetijski kombinat v Ormožu seka akacijo in ivo. **Krško polje**: Neurejen je prevoz v ajdo; želijo pašni kataster. **Nova Gorica**: Prevaževalci pripeljejo na tisoče panjev na slepo in brez vprašanja na domača pasišča. Žival je letos trpela zlasti na hoji žejo, pa se nihče ni zmenil za vodo; pri prevažanju v pašo naj bo red, domači čebelarji ne smejo biti prizadeti. **Skofja Loka** razdeljuje pasišča, pa so se dogajali neredi, tako da je nastal rop. **Maribor**: Pašne razmere so vsak dan slabše zaradi agrokulturnih ukrepov, ki ogrožajo prehrano čebel; mnogi prevaževalci prevažajo brez veterinarskega potrdila o zdravstvenem stanju čebel; za zboljšanje paše so se trudile le 3 družine. **Novo mesto**: Društvo je imelo velike sitnosti, ker je Zavod za čebelarstvo hotel brez dogovora pripeljati na pašo v njegovo območje 920 panjev; po posredovanju občine je bil spor rešen v obojestransko zadovoljstvo.

Smisel za vzrejo matice je v naši organizaciji nekako zamrl, kar pomeni vsekakor nazadovanje, je pa precej čebelarjev, ki se uspešno ukvarjajo z vzrejo. Temu vprašanju bo morala Zveza v bodoče posvetiti več pažnje. Po društvenih poročilih ima **Murska Sobota** vzorno urejeno plemenilno postajo. **Lendava** ima plemenilno postajo v Čentibi. **Celje** vzreja matice za svoje člane.

Dalje prihodnjič.

IZ DOLA PRI HRASTNIKU

Ko so čebelarji iz Dola pri Hrastniku od uprave rudnika Trbovlje prevzeli v upravljanje njen čebelnjak, so takoj sklenili, da bodo ustanovili samostojno čebelarsko društvo. Ta sklep so tudi uresničili. Ustanovni občni zbor društva

je bil 21. aprila 1965 v zgoraj omenjenem čebelnjaku, ki leži med nasadi jablan nad hrastniško dolino. Čebelnjak so prej temeljito očistili in lepo okrasili. Ob določeni uri so začeli prihajati k čebelnjaku čebelarji z vseh strani. Vsem je bilo razbrati z obrazov, da se zavedajo pomembnosti občnega zbora.

Občni zbor je odprl tov. Franc Vabič ter pozdravil vse navzoče, posebno še delegata ZČDS tov. Franca Cvetka, živilozdravnika KZ Dol in ostale. Temu je sledilo poročilo odbornika tov. Franca Župančiča o delu čebelarjev v okviru čebelarskega odseka KZ Dol. Ugotovil je, da je bil odsek sicer delaven, da pa

od panja. Tudi podporne člane bodo zbirali in skušali širši javnosti prikazati važno vlogo, ki jo opravljajo čebele z opraševanjem. Članom bodo preskrbeli članske izkaznice. Po vsem tem je bil izvoljen sedemčlanski upravni in tričlanski nadzorni odbor.

Delegat Zveze čebelarskih društev za Slovenijo, tov. Cvetko, je naglasil, da ima pravkar ustanovljeno čebelarsko društvo velike možnosti za svoj razvoj, mora pa kot do sedaj tudi v bodoče najtesneje sodelovati s tukajšnjo KZ, kar bo v korist posameznikom, a hkrati tudi skupnosti. Ravno tako je opozoril na koristno sodelovanje z »Agromelom«.

Člani čebelarskega društva iz Dola pri Hrastniku na ustanovnem občnem zboru. V ozadju je viden čebelnjak, ki ga je društvu podarila kmetijska zadruga

ni bil povezan z Zvezo čebelarskih društev v Ljubljani in je tako marsikateri čebelarski tečaj, ki ga je ta priredila, šel mimo tukajšnjega odseka, zaradi česar je trpela strokovnost članstva. To je bilo tudi povod za ustanovitev društva. Navzoči so vzeli poročilo z odraščanjem na znanje.

Po tem poročilu je občni zbor izbral delovno predsedstvo in potrebne komisije. Delovno predsedstvo je vodil tovariš Franjo Benetek, občni zbor pa je soglasno odobril pravilnik in program novo ustanovljenega društva. Nadalje so zborovavci določili, naj se poleg članarine ZČD pobira še društvena članarina v višini 120 din na člana in 20 din

Za tekoče leto so navzoči sklenili, da bodo mesečno imeli ogledne in strokovne razgovore pri čebelnjakih članov. Mladini bodo posvečali največjo pozornost in skušali vcepiti v njena srca ljubezen do čebelic. Organizirali bodo strokovna predavanja in z ekskurzijami seznanjali članstvo z naprednim čebelarjenjem. Preuredili bodo čebelnjak, ki ga imajo v upravljanju, v mali dom tukajšnjih čebelarjev.

Po uspelem občnem zboru so navzoči ostali v prijetnem razgovoru še nadalje skupaj in s skromnim okrepčilom zaključili važen dan čebelarjev Hrastnik-Dol.

H. B.

POROČILO ZA JUNIJ

V prvih dveh tretjinah mesca je bilo nestalno vreme s pogostimi plohami. Temperature so bile v splošnem podpovprečne. Nato so sledili sončni in izredno vroči dnevi. Navzlic slabemu vremenu se junij čebelarjem ni slabo izkazal, saj se je tehtnica dvignila povprečno za 10 kg. V začetku mesca so čebele dobile še nekaj na akaciji, nekaj na travnikih. Prijemala je tudi smreka, ki pa so jo spirali pogosti nalivi. Na koncu se je že začel razcvitati kostanj, tehtnica pa se je sprva dvignila predvsem zaradi obnožine, ki so jo čebele nanosile v panj. Čebelarji imajo veliko opravila z roji.

Dražgoše-Sk. Loka: V začetku je smreka medila v višinah od 600 do 900 m, na koncu mesca pa od 800 do 1100 m. Medila je izredno žilavo kljub močnim nalivom.

Selnica ob Dravi: Pri plinjenju s folbeksom nam je nekaj matic poginilo.

Cezanjevci-Ljutomer: Na koncu mesca je dobro medila lipa, kar je pri nas redek pojav.

Prosenjakovci-M. Sobota: Akacija je letos cvetela 16 dni. Dobili smo povprečno 20 kg na panj.

Pušča-Bistra: Akacija je mnogo obetala, a je predčasno odeveltela. Bilo je samo 7 kg donosa na panj. Velika vročina je škodovala tudi medenju na pravem kostanju.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	+ 340	+150	+ 270	+ 760	+16,5	27	16	0	204
Dražgoše—Šk. Loka . . .	— 30	+270	+1010	+1250	+14,1	29	15	0	183
Žerovnica—Postojna . .	+ 225	0	+ 820	+1045	—	30	13	0	221
Rogatec	+ 160	— 40	+ 210	+ 330	+17,2	30	5	0	185
Lovrenc na Pohorju . .	+ 345	+435	+1510	+2290	+18,5	29	14	0	208
Selnica ob Dravi . . .	+ 606	+434	+ 992	+2032	+16,9	29	14	0	192
Lovrenc na Drav. polju	+ 665	— 65	+ 400	+1000	+18,7	30	11	0	120
Cezanjevci—Ljutomer .	+ 90	—140	+ 160	+ 110	+18,3	28	12	0	143
Bučkovci—Videm ob Ščavnici	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota	+2140	—230	+ 330	+2240	+18,8	31	12	0	251
M. Polana—Lendava . .	+1370	— 15	+ 65	+1420	—	25	6	0	133
Svibnik—Črnomelj . . .	+ 120	— 40	+ 775	+ 855	+19,1	29	8	0	212
Iška vas	+ 80	+130	— 30	+ 180	—	29	14	0	140
Škofije pri Kopru . . .	+ 413	+ 39	+ 238	+ 690	+21,8	30	8	0	292
Pušča—Bistra	— 200	— 10	+ 590	+ 380	+20,5	30	10	0	150
Povpreček	—	—	—	+1041,6	—	—	—	—	—

GIBANJE MATICE

V letošnji aprilski številki čebelarškega lista Bienenwelt trdi G. Rössmann, da se giblje matica pri zaleganju nekako v smeri sonca. Zato priporoča, da jo iščemo v panjih s podolžno razmestitvijo satnikov (mrzla stavba) zjutraj na levi (vzhodno), opoldne na sredi in kasneje na desni (zahodno). V panjih s prečno stavbo naj bi se čez dan premikala od spred navzad. To pa le, če ne nastopijo kake izrednosti. Zaradi gradilnika se baje često izneveri temu pravilu. Če to drži, bi bilo čebelarjem iskanje matice zlasti v živalnih družinah zelo olajšano. Čebelarji, prepričajte se, koliko je resnice pri tem!

VOSEK KOT TESNILO

Pri izdelovanju pitalnikov iz lesa in lesonita sem uporabljal razna tesnila, med drugimi tudi vosek. Odkar ga uporabljam, so spojna mesta v redu. Delam pa takole: Ko zbijem pitalnik, ga najprej dobro osušim in segrejem. Ko so stična mesta popolnoma suha, zalijem z raztopljenim voskom vse notranje kote pitalnika in vosek se lepo vleže v stike.

Kot tesnilo uporabljam vosek tudi pri začepljenju steklenic, napolnjenih s sokovi, ki jih kuham v sokovniku. Ti sokovi morajo biti namreč dobro zamašeni, da ne plesnijo. Napolnjene steklenice zaprem z zamaški od plute, ki jih najprej v vreli vodi prekuham, zamaške pa potem oblijem s toplim voskom. Ko se vosek vleže v zamašek, ne prepušča nobenega zraka več. V ta namen lahko uporabljamo tudi vosek slabše kakovosti.

B. H.

ZVEZA IMA NA ZALOGI

stare letnike Slovenskega čebelarja, ki jih oddaja po znižani ceni, in sicer:

nevezani letnik 1949 po	100 din
nevezane letnike 1950, 1951, 1953 in 1954 po	200 din
vezani letnik 1950/51 v eni knjigi po	400 din
nevezana letnika 1956, 1957 po	400 din
nevezana letnika 1961, 1962 po	800 din
Sodobno čebelarstvo I. del	2.000 din
Sodobno čebelarstvo II. del	3.500 din
razglednice panjskih končnic	50 din

serije 10 razglednic v originalnem ovitku po 500 din
načrte zložitljivih in stalnih čebelnjakov 50 do 100 din

Pri večjem naročilu razglednic imajo organizacije in člani 20 % popusta, pri naročilu nad 10 serij 40 %, a pri odkupu vsaj treh knjig »Sodobno čebelarstvo« 15 %.

OBVESTILO

Na občenem zboru čebelarške družine Vrhnika je bil sprejet sklep, da morajo čebelarji, ki prevažajo na področje naše družine, v bodoče prevoz prijaviti. Družina bo pazila na zdravstveno stanje čebel ter vodila evidenco o lastnikih čebel, številu panjev, stojišču in podobno.

Za prispevek 10 din od panja bodo člani družine čebele priložnostno tudi nadzorovali in lastnike o morebitnih neizgodah obveščali, če bodo to želeli.

Čebelarška družina Vrhnika

LJUBLJANSKA ČEBELARSKA DRUŽINA

vabi na svoj tradicionalni **čebelarški tabor**, ki bo v nedeljo, dne 4. avgusta t. l. ob 15. uri v vseh prostorih gostilne »Krim« na Dolenjski cesti v Ljubljani. Senčnat vrt, prvovrstna godba, udobno plesišče, bogat srečolov, medica, medeno žganje, dobra vina in izborna kuhinja. Vrh tega se bo cediti tudi med in matični mleček. Vljudno vabljeni!

PRODAM

20 nenaseljenih AZ-panjev po zmerni ceni. Panji so zelo dobro ohranjeni. Evgen Kuštor, Murska Sobota, St. Kuzmiceva 2.

PRODAM

9 AZ-panjev in čebelnjak. Alojz Cetinski, Livold pri Kočevju.

VEZANE LETNIKE

Slovenskega čebelarja dvignite v tajništvo Zveze, Miklošičeva 30 ali sporočite, kam naj jih pošljemo.

NA ZALOGI

ima Zveza noseimak, folbeks in streptomycin za zdravljenje čebel.